

Het was in het begin van 1928 dat onder een groep van vijf personen allen leden van de Kath. Vlaamse Burgerbond, het idee ontstond een marionettenspel op te richten. De initiatiefnemers waren de Atheneumleraren Edmond DEBRAUWERE en Armand FELIX. Al spoedig veroverde "Kallemeoie" (Oostendse benaming voor een ledepop) onder de poppentheaters een eersterangsplaats.

Prettig waren de poppen, sierlijk en lenig, kleurrijk uitgedost, met sterk impressieve koppen ; het spel was levendig en vlot boven het alledaagse ; de voordracht voornaam van dictie en uitdrukking ; degelijk de inhoud. Alles was gericht op de suggestie van een leven - de sprookjeswereld.

(Het Poppenspel in de Nederlanden - 1946 - J. Vandenbroucke).

* EEN NATIONALE FAAM.

Kerstdag '28 greep de eerste vertoning plaats met "Smidje Smee", en kende zo een groot sukses dat er door verscheidene verenigingen gevraagd werd ook een optreden te verzorgen.

Om te beginnen trad men te Oostende in meer dan negen verschillende zalen op. De faam van deze groep verspreidde zich ook buiten de stad, en weldra kwamen aanvragen om optredens uit andere steden en gemeenten van de provincie zoals Gistel, Nieuwpoort, Ieper, Waregem, Kortrijk enz.. In vele van deze plaatsen trad men jaarlijks op. Na een geïllustreerd artikel in "Leiding" het maandblad van het Davidsfonds, kwamen er eveneens aanbiedingen buiten de provincie. Onder meer te Gent, Leuven, Mechelen, Puurs Brussel en Watten (Frans Vlaanderen). Zelfs aanvragen uit het hartje van Limburg bezeugden de populariteit van het gezelschap. Jaarlijks werd er een nieuwe creatie vertoond die indertijd aan de spelers van 4 tot 7.000 F. kostte. De poppen werden meestal volgens model gebeeldhouwd door de toen gekende kunstenaar Pilaëys, doch verscheidene marionetten werden aangekocht in Duitsland. De kostuums werden vervaardigd door de dames van het gezelschap.

* 300 KUNSTZINNIGE POPPEN.

Het marionettentheater bezat in die tijd een driehonderdtal sterk expressieve poppen, die enig was in het land, en die aan de groep een zekere standing gaf die door velen werd benijd.

Ook ging Kallemeoie soms op de poëtische toer, zoals met "Kerstnachtdroom" : die opge maakt werd naar het toneelstuk van Maurice Maeterlinck "De Blauwe Vogel". Nadat men aan de toen nog in leven zijnde schrijver om toelating tot aanpassing had gevraagd. Ook voerde men "De passie van ons Heer" op, naar het verhaal van Michel de Ghelderode. Deze opvoering die gemonteerd werd in '32, werd door Kallemeoie als een prestigezaak beschouwd. Trouwens sommige figuren werden speciaal te Oberammergau gemaakt. Daar ze echter te groot waren uitgevallen werden ze hermaakt. De Kristusfiguur werd door een Gentse beeldhouwer gesneden.

Deze twee stukken waren de bekendste welke Marionettentheater Kallemeoie ooit heeft opgevoerd en overal behaalden ze er een reuzesukses mee.

Meestal echter werden de speelteksten door de vrouwelijke leden geschreven, ofwel vertaald en aangepast uit het Frans of Duits.

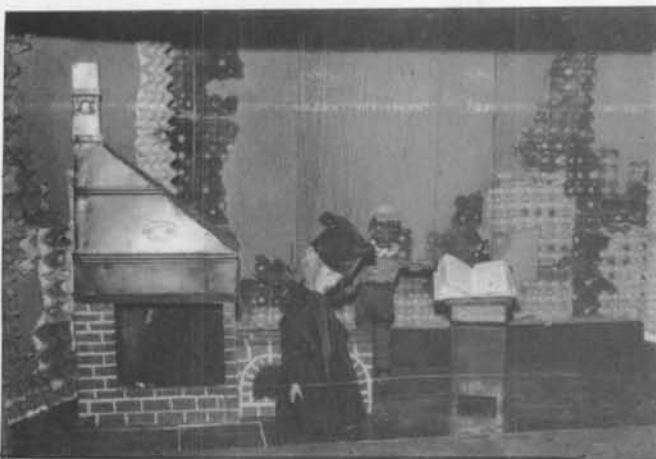
Kallemeoie nam ook deel aan verschillende tornooien en wist zich steeds te laten gelden. "Op het eerste landjuweel voor poppenspelen, ingericht in juli 1933 te Gent door de Oostvlaamse Folkloristen, was het voor de inrichters, zowel als voor de wedijverende poppenspelers, een verrassing, hoe in het bestek van enkele jaren de voorstellingen niet alleen op technisch, maar evenveel op cultureel gebied aan voornaamheid hadden gewonnen. Kallemeoie o.a. sloeg een nieuwe en bevreedende toon aan en openbaarde meteen al de mogelijkheden, welke door een vernieuwd procédé konden bereikt worden". (Het Poppenspel jubileert 1965 - J. Vandenbroucke).

*Binnenhuisscene uit ASSEPOESTER
Links: De Prins, Rechts: Assepoester
(foto Roger 1958)*

*Caféscène uit DE TERUGKEER VAN
SMIDJE...*

*Links: Smidje Smee
midden: Marie, cafébazin
recht: Lowie (eigen foto)*

*Laboratoriumscene uit DR. FAUST
Links: Dr. Faust - Rechts: Torauba.
(eigen foto)*

Een ereprijs met beker viel hem te beurt tijdens dit landjuweel, met als bijzonderste tegenstrevers "Poesje der St. Niklaasplaats" van Antwerpen, en "Toone" uit Brussel, en verschillende teaters uit het Gentse. Uit het juryverslag lezen we o.m. het volgende Maandag 17 juli '33 "Kallemoeie" Oostende.

"Wonderlijk avontuur van Jonker Quichotte en zijn Schildknaap Sancho Panza".

Bij het ophalen van het doek heeft men onmiddellijk een zeer gunstige indruk. De sobere, moderne schermen zijn goed geborsteld. De accessoires juist gekozen. Eerst en vooral een pluimpje voor de dictie ; geen woord van het gesprokenen gaat verloren. De scene van Sancho Panza dronken thuiskomend is een ware creatie. Jonker Quichotte is zeer goed uitgebeeld en de rol zeer flink gespeeld. De lichteffecten zijn buitengewoon geslaagd en daarmee ook dient Kallemoeie gelukkig. De folkloristische zettingen en liedjes waren passend en het gesprek verliep vlot van stapel. Zeer goede vertoning. Het publiek heeft zijn toejuichingen niet gespaard. Kallemoeie als winnaar besloot het tornooi met een galavertoning, bestaande uit "Scharmantika" en "Smidje Smee". (Oostvlaamsche Zanten '33 - De Magie van het Poppenspel '43).

MERKWAARDIGE HERINNERINGEN.

Bij de opvoering van het passiespel te Kortrijk verscheen een lovend artikel van Willem Putman in de Nieuwe Rotterdamse Courant. Zo geraakte Kallemoeie's populariteit ook bij onze Noorderburen bekend, waaruit dan ook aanvragen tot optredens kwamen.

De kunstenaar James Ensor had eveneens met veel lof horen spreken van Kallemoeie, en verzocht de spelers in de zaal "Kerlinga" op het Wapenplein een vertoning te komen geven voor hem en erkele van zijn beste vrienden uit de kunstwereld". Dit optreden eind december '29, greep plaats voor een uitgelezen publiek en na de voorstelling bracht de meester openlijk hulde aan de spelers om hun kunstig spel en prachtige encenering. Wat hem bijzonder had getroffen, waren de buitengewoon kunstige poppen. Vele foto's van dit gebeuren werden toen in tijdschriften en dagbladen opgenomen, allen genomen door de gekende fotograaf Antony. (De Zeewacht '58).

Toen kwam de oorlog en de eens zo trotse Kallemoeie raakte in de vergetelheid... af en toe werden er wel eens pogingen aangewend, maar toch lukte men er nooit in het volledige gezelschap te doen heroptreden.

Mede door het feit dat tijdens de oorlog de verplaatsingsmogelijkheden te beperkt waren, daar Oostende in het sfergebied lag, heeft het dan ook zijn succesvol bestaan besloten in 1940, toen het teater werd overgenomen door Alfred Ureel, die het van naam verwisselde en er als het "Het Oostendsch Spelleke" nieuwe wegen mee opging.

* DE VERNIEUWDE KALLEMOEIE II.

Het was in het jaar 1954 dat er onder impuls van de heren Gerard VERMEYLEN en Jerome HOSTYN besloten werd "Kallemoeie" op te sporen...

Na ruggespraak met wijlen A. Felix en Dubois, gelukte men erin een spoor te vinden. Na wat onderhandelingen verhuisde "Kallemoeie" naar 't Cenakel, feestzaal van de H. Hartprochie op de wijk Westerkwartier.

Toen de nieuwe eigenaars de inventaris opmaakten, zagen zij zich voor een zeer zware taak geplaatst. Het eens zo prachtige theater bevond zich in een erbarmelijke toestand. En om te beginnen besloot men de marionetten van een modernere techniek te voorzien. Vroeger bezat iedere pop een stevige ijzerdraad in de kop en enkele draden. Nu heeft iedere pop minstens acht nylandraden. Hiervoor zorgde J. Hostyn, die inzake poppenspel zeker wel een woordje kon meepraten vermits hij vroeger speler was bij het Marionetten-teater "Wonderland". In een recordtempo kon er terug worden opgetreden in oktober '55, na slechts tien dagen oefening. Op het programma stond "Smidje Smee". Niet minder dan 450 toeschouwers hadden er aan ghouden Kallemoeie's heropstanding bij te wonen. Doch deze groep was geen lang leven beschoren, en heeft helaas de activiteiten moeten stopzetten eind '58.

* KALLEMOEIE III NU.

Het teater herrees in 1972 opnieuw onder impuls van de heren G. Vermeylen en J. Hostyn. Voor het ogenblik is het marionettenteater één der best ingerichte van de streek. Eveneens het grootste verplaatsbare, met 150 nog originele (draad)poppen uit hout, gesneden, en waarvan de meeste reeds meer dan vijftig jaar oud zijn. Door de ploeg van twaalf vaste medewerkers wordt er steeds groot belang gehecht aan de zorg van dekors, klank en licht. De stemmen van spelers en speelsters worden nooit opgenomen en alles gebeurt steeds "live".

Als traditioneel teater met een knipoog naar het eigentijdse, beschikt het dan ook over een uitgebreid repertorium die allemaal eigen bewerkingen zijn.

Sinds '72 stonden volgende spelstukken op het programma : Hans en Grietje - Assepoester - Sneeuwitje - Scharmantika - Smidje Smee - Aladin en de Wonderlamp - Meester Slim, tovenaars - Dr. Faust - De terugkeer van Smidje - Don-Kie-Sjot...

André Libin.

* Bronvermelding historiek :

- Leiding, 3e jaargang, nr. 2, okt. 1930 ;
- Oostvlaamsche Zanten, 8e jaargang, nrs 5-6, sept./nov. 1933 ;
- De magie van het Poppenspel, Gent 1943 ;
- Het Poppenspel in de Nederlanden, 1946 - J. Vandenbroucke ;
- Art. De Wederopstanding van Kallemoeie, De Zeewacht 19/12/1958 ;
- Vlaanderen, Het Poppenspel, sept./okt. 1977 ;

* Technische gegevens :

Afmetingen teater

Breedte 5,20m diepte 4m., hoogte min. 3 m. (boven podium) ;

Elektriciteit

Spanning 220 V

Stroomsterkte 15 amp.

Speelduur 60 of 90 min. (zonder pauze)

Speeldagen : zaterdag

Kontaktadres :

Torhoutsteenweg 96, 8400 Oostende. Tel. (059)70.15.20.

DE OOSTENDSE REVUE.

De traditionele Oostendse Revue die zoals de 10 vorige jaren in het Kursaal doorgaat heeft de sprekende titel van "VERGIT DA MO" gekregen.

Tekstschrijver Herman MOERMAN zal weer een brok leutige Oostendse folklore vóór het voetlicht brengen.

De voorstellingen hebben plaats op 4, 5, 6, 9, 10, 11 en 12 november.
Prijzen der plaatsen : 200, 160, 120 en 90 F.

Plaatsbespreking uitsluitend in het Kursaal.

O. V.